

การใช้ประโยชน์อาคารเรียนด้านการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 6

นางสาววิไลนา สุขริน

วิทยานิพนธ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาประถมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2533

ISBN 974-568-920-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

016871

i 10311919

THE UTILIZATION OF SCHOOL BUILDING FOR LEARNING
AND TEACHING ACTIVITIES IN ELEMENTARY SCHOOLS UNDER
THE JURISDICTION OF THE OFFICE THE NATIONAL
PRIMARY EDUCATION COMMISSION
EDUCATIONAL REGION SIX

Wattana Sukruen

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education

Graduate School
Chulalongkorn University

1990

ISBN 974-568-920-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การใช้ประโยชน์อาคาร เรียนด้านการเรียนการสอนใน
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการ
ประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 6

โดย

นางสาววัฒนา สุขรินทร์

สาขาวิชา

ประถมศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ปานดา ไข้อย่างวงศ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยานิพนธ์เป็นส่วนหนึ่งของการ
ศึกษาคามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... ศ.ดร. วชิราภัย คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วชิราภัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ศ.ดร. ทศนา ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ทศนา เข้มมณี)

..... รศ.ดร. ปานดา กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ปานดา ไข้อย่างวงศ์)

..... รศ.ดร. วรสุดา กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วรสุดา บุญยไวโรจน์)

..... รศ.ดร. รุจิระ กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ รุจิระ สุภรณ์ไพบูลย์)

วัฒนา สุขริน : การใช้ประโยชน์อาคารเรียนด้านการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 6 (THE UTILIZATION
OF SCHOOL BUILDING FOR LEARNING AND TEACHING IN ELEMENTARY SCHOOLS
UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF THE NATIONAL PRIMARY EDUCATION
COMMISSION, EDUCATIONAL REGION SIX) อ.ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ปานตา ใช้เทียม
วงศ์, 132 หน้า ISBN 974-568-920-3

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้ประโยชน์อาคารเรียน ด้านการเรียนการสอนในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 6

ผลการวิจัยพบว่า

1. โรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลางมีการใช้ประโยชน์ห้องเรียนร้อยละ 99.06 และ 101.85
ตามลำดับ ซึ่งสูงกว่าการใช้ห้องเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก (ร้อยละ 85.01) ทั้งนี้จากการเปรียบเทียบกับ
เกณฑ์มาตรฐานการใช้ห้องเรียนของ UNESCO ซึ่งกำหนดให้ใช้ร้อยละ 90
2. โรงเรียนขนาดกลางมีการใช้พื้นที่ห้องเรียนต่อนักเรียนร้อยละ 113.70 ซึ่งสูงกว่าการใช้พื้นที่
ห้องเรียนต่อนักเรียนของโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดเล็ก ซึ่งใช้ร้อยละ 70.28 และ 65.10 ตามลำดับ
แสดงว่า โรงเรียนทั้ง 2 ขนาด ยังสามารถเพิ่มจำนวนนักเรียนในห้องเรียนได้อีก
3. การจัดใช้พื้นที่ห้องเรียนเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอน เรียงตามลำดับดังนี้ : มุมประสบการณ์
จัดป้ายนิเทศ จัดเป็นที่เก็บสื่อการเรียนการสอน จัดแสดงผลงานของนักเรียน มุมหนังสือ และที่นั่งอ่าน
หนังสือ

ภาควิชา
สาขาวิชา
ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิติ *Am J*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *Tom P. Pongthong*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

WATANA SUKRUEN : THE UTILIZATION OF SCHOOL BUILDING FOR LEARNING AND TEACHING IN ELEMENTARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF THE NATIONAL PRIMARY EDUCATION COMMISSION, EDUCATIONAL REGION SIX THESIS ADVISOR : ASSOCIATE PROF.PANTA CHAITIAMWONG. 132 pp. ISBN 974-568-920-3

The purpose of this research was to study the utilization of school building for learning and teaching in Elementary schools under the jurisdiction of the Office of the National Primary Education Commission, Educational region six.

The research findings were as follow :

1. The percentage of classroom utilization in the large and medium sized schools were 99.06 and 101.85 percent respectively which were considered higher compare with the utilization value of small-sized school (85.01 percent) according to the UNESCO Standard criteria which was 90 percent.

2. The percentage of space utilization per student of the medium sized schools was 113.70 percent which was higher than the standard criteria while the large and small-sized schools' utilization rate were 70.28 and 65.16 percent respectively. This indicated that the number of students in a classroom can be increased.

3. The organizing of classroom space to encourage teaching and learning activities were listed respectively as followed ; experience cornor, bulletin board displaying, setting instructional media storage, students's work exhibition, book cornor and reading area.

ภาควิชา
สาขาวิชา
ปีการศึกษา ๒๕๓๓

ลายมือชื่อนิติศ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยความร่วมมือของบุคคลหลายท่าน ซึ่งผู้วิจัย
ขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้ คือ รองศาสตราจารย์ ปานดา ไซ้เทียบวงศ์ อาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์ ซึ่งให้หลักเกณฑ์ และข้อคิดเห็นต่าง ๆ ของการวิจัย ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ
ทั้ง 7 ท่าน คือ รศ. รุจิระ สุภรณ์ไพบูลย์ คุณวันทยา วงศ์ศิลปภิรมย์ คุณมังอร พุ่มสะอาด
คุณสมควร ทศนะ คุณวิไลวรรณ ลัดณรงค์ คุณปริยานุช ศรีทัน คุณแน่น้อย คล้ายทอง
และขอขอบพระคุณผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ในการ
วิจัยที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูล และให้การต้อนรับอย่างอบอุ่น

สุดท้ายนี้ขอขอบพระคุณ มัณฑิลา ศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มอบทุนสนับสนุนการ
วิจัย ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จไปด้วยดี

วัฒนา สุขริน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย	6
คำจำกัดความ	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
2 วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง	9
3 วิธีดำเนินการวิจัย	28
ลำดับขั้นของการดำเนินงาน	28
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	31
การรวบรวมข้อมูล	32
การวิเคราะห์ข้อมูล	33
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	35

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	69
สรุปผลการวิจัย.....	70
อภิปรายผล	76
ข้อเสนอแนะ.....	80
บรรณานุกรม	81
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก.....	87
ภาคผนวก ข.....	93
ภาคผนวก ค.....	106
ประวัติผู้วิจัย	121

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนนักเรียนประถมศึกษา ปีการศึกษา 2526-2530 จำแนกตาม จังหวัดในเขตการศึกษา 6	5
2	จำนวนโรงเรียนที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำแนกตามจังหวัดในเขตการ ศึกษา 6	28
3	จำนวนโรงเรียนที่ใช้เก็บข้อมูล และตัวอย่างประชากรที่ตอบแบบสอบถาม และให้สัมภาษณ์	30
4	จำนวนและร้อยละของโรงเรียนประถมศึกษาที่ใช้เก็บข้อมูล จำแนกตาม ขนาดและระดับที่เปิดสอนในปีการศึกษา 2530	36
5	จำนวนและร้อยละของโรงเรียนประถมศึกษาที่ใช้เก็บข้อมูลที่มีจำนวน นักเรียนลดลง จำแนกตามโรงเรียนในปีการศึกษา 2530	37
6	จำนวนและร้อยละของจำนวนห้องในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก จำแนกตามประเภทของการใช้ห้อง	38
7	จำนวนและร้อยละของโรงเรียนประถมศึกษาที่มีห้องวิชาเฉพาะ จำแนก ตามขนาดโรงเรียน	39
8	ร้อยละของโรงเรียนที่มีการจัดห้องวิชาเฉพาะ จำแนกตามขนาด โรงเรียน	40
9	ร้อยละของโรงเรียนที่ให้นักเรียนเข้าเรียนในห้องวิชาเฉพาะ จำแนก ตามระดับชั้น	41
10	ร้อยละของโรงเรียนที่มีปัญหาการใช้พื้นที่ห้องวิชาเฉพาะ จัดสื่อการ เรียนการสอน และปัญหาการจัดนักเรียนเข้าชั้นเรียน	42
11	ร้อยละของโรงเรียนที่มีอัตราการใช้ห้องเรียน จำแนกตามชั้นเรียน และขนาดโรงเรียน	43

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
12	ร้อยละของโรงเรียนที่มีการจัดห้องวิชาเฉพาะ จำแนกตามขนาด โรงเรียนและการใช้ห้องวิชาเฉพาะ	44
13	ร้อยละของโรงเรียนที่มีอัตราการใช้พื้นที่ห้องเรียนค่อนักเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียนและชั้นเรียน.....	45
14	ร้อยละของผู้บริหารโรงเรียนที่มีความต้องการงบประมาณเกี่ยวกับ อาคารเรียน	46
15	ร้อยละของโรงเรียนที่ให้ประชาชนหรือหน่วยงานใช้อาคารเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน และลักษณะการใช้อาคารเรียน.....	47
16	ร้อยละของครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามสถานภาพ และลักษณะการสอน	48
17	ร้อยละของห้องเรียนที่มีการจัดห้อง เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอน จำแนกตามลักษณะของการจัด และขนาดของโรงเรียน.....	49
18	ร้อยละของห้องเรียนที่จัดมุมประสบการณ์ จำแนกตามลักษณะในการจัด และขนาดของโรงเรียน.....	50
19	ร้อยละของห้องเรียนที่ใช้พื้นที่ ในการจัดมุมประสบการณ์ จำแนกตาม กลุ่มวิชา การใช้พื้นที่ และขนาดของโรงเรียน.....	51
20	ร้อยละของห้องเรียนที่จัดมุมประสบการณ์วิชาต่าง ๆ จำแนกตามปัญหา วิธีการเปลี่ยนแปลงและขนาดโรงเรียน.....	52
21	ร้อยละของห้องเรียนที่ใช้สถานที่ในท้องเรียนจัดมัธยมเทศ จำแนกตาม ลักษณะการจัด และขนาดโรงเรียน.....	53
22	ร้อยละของห้องเรียนที่มีการใช้และ เก็บสื่อการเรียนการสอน จำแนก ตามวิธีการใช้และ เก็บของครูและขนาดโรงเรียน.....	54

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
23	ร้อยละของห้องเรียนที่มีการจัดฝาผนังห้องเรียน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ การสอน จำแนกตามลักษณะการจัดและขนาดโรงเรียน.....	55
24	ร้อยละของห้องเรียน จำแนกตามปัญหาการใช้พื้นที่ห้องเรียนจัดและ เปลี่ยนแปลงที่นั่งนักเรียน และขนาดโรงเรียน.....	56
25	ร้อยละของห้องเรียนที่มีวิธีการจัดใช้พื้นที่ห้องเรียนจัดมุมหนังสือ และที่นั่ง อ่านหนังสือ จำแนกตามลักษณะการจัดและขนาดโรงเรียน.....	57
26	ร้อยละของห้องเรียนที่มีการจัดแสดงผลงานนักเรียน จำแนกตามวิธีการ จัดและขนาดโรงเรียน.....	58
27	ร้อยละของห้องเรียน ที่จัดการสอนซ่อมเสริม จำแนกตามโอกาสในการ จัดวิธีการจัดและขนาดโรงเรียน.....	59
28	ร้อยละของห้องเรียนที่มีการจัดนิทรรศการ จำแนกตามวิธีการจัดและ ขนาดโรงเรียน.....	60
29	ร้อยละของครูผู้สอนที่ต้องการให้ผู้บริหารโรงเรียนนิเทศการจัดและ ใช้พื้นที่ห้องเรียน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้การสอน จำแนกตามขนาด โรงเรียน.....	61
30	ร้อยละของข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา	62
31	ร้อยละของข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษา ..	65
32	ร้อยละของข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการใช้ห้องเรียนของผู้วิจัย.....	67